

หลักสหกรณ์สากล

โดย นุกูล กรยีนยงค์

ตามที่ได้กล่าวมาในส่วนก่อนแล้วว่า สัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) ได้ออกแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ (Statement on Cooperative Identity) เมื่อเดือนกันยายน 2538 (1995) อันเป็นผลมาจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ 31 ที่เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ และในแถลงการณ์ดังกล่าวได้กล่าวถึงการสหกรณ์ 3 ประเด็น คือ คำนิยาม (Definition) ค่านิยม (Values) และหลักการสหกรณ์ (Principles) ซึ่งถือเป็นบรรทัดฐานของการสหกรณ์ทั่วโลกในปัจจุบัน

ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดในแถลงการณ์ข้างต้น จะกล่าวถึงหลักสหกรณ์สากลเดิม (ค.ศ. 1966) ก่อน เพื่อที่จะได้สามารถใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับหลักสหกรณ์สากลใหม่ (ค.ศ. 1995) ได้

หลักสหกรณ์สากลเดิม - 1966

ก่อนหน้านี้จะมีแถลงการณ์ปี ค.ศ. 1995 นั้น สัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศได้ให้การรับรองหลักสหกรณ์สากล 6 ประการ ไว้เมื่อคราวประชุมสมัชชาครั้งที่ 23 ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2509 (ค.ศ. 1966) และถือใช้มาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี โดยได้นิยามหลักการสหกรณ์ไว้ว่า **“วิธีปฏิบัติอันจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้โดยเด็ดขาด ต่อการบรรลุความมุ่งหมายของสหกรณ์”** ซึ่งปรากฏเนื้อหาของหลัก สหกรณ์ทั้ง 6 ประการ ดังนี้*

หลักประการที่ 1: การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยใจสมัคร

สมาชิกของสหกรณ์ ให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้ทุกคนที่สามารถใช้ประโยชน์ในบริการของสหกรณ์ ซึ่งเต็มใจยอมรับความรับผิดชอบของสมาชิกภาพ เข้าเป็นสมาชิกได้ โดยปราศจากข้อจำกัดที่สร้างขึ้น(ข้อจำกัดเทียม) หรือความลำเอียงทางสังคม การเมือง เชื้อชาติ หรือศาสนา

* ดูถ้อยคำภาษาอังกฤษท้ายบท สำหรับคำอธิบายโดยละเอียดในการปรับปรุงหลักสหกรณ์ครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถอ่านได้จากเอกสาร เรื่อง “หลักสหกรณ์” ซึ่งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยได้พิมพ์เผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2512

หลักการที่ 2 : การควบคุมแบบประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตย กิจการของสหกรณ์จะต้องบริหารโดยบุคคลที่ได้รับเลือกหรือแต่งตั้งตามวิธีที่สมาชิกได้ตกลงกัน และจะรับผิดชอบต่อสมาชิก สมาชิกชั้นปฐมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการออกเสียง(หนึ่งคน หนึ่งเสียง) และมีส่วนในการ ตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสหกรณ์ของตน ในสหกรณ์อื่นนอกจากสหกรณ์ชั้นปฐม การบริหารงานให้อยู่หลักการประชาธิปไตยในรูปแบบที่เหมาะสม

หลักการที่ 3 : การจำกัดดอกเบี้ยเงินทุน

ทุนเรือนหุ้นให้ได้รับดอกเบี้ยในอัตราจำกัดอย่างเข้มงวดถ้ามีการจ่ายดอกเบี้ย

หลักการที่ 4 : การจัดสรรเงินส่วนเกินอย่างเที่ยงธรรม

ผลทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นของสมาชิก สหกรณ์นั้น และจะต้องจัดสรรโดยวิธีที่พึงหลีกเลี่ยงไม่ให้สมาชิกคนใดได้เปรียบสมาชิกอื่น

ทั้งนี้ อาจทำได้โดยการตัดสินใจของสมาชิก ดังต่อไปนี้

- จัดไว้เพื่อพัฒนากิจการของสหกรณ์
- จัดไว้เพื่อบริการส่วนรวม หรือ
- จ่ายให้สมาชิกตามส่วนที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์

หลักการที่ 5 : การศึกษาทางสหกรณ์

สหกรณ์ทั้งปวงจะต้องจัดให้มีการศึกษาแก่สมาชิก เจ้าหน้าที่ และพนักงาน สหกรณ์ตลอดจนประชาชนทั่วไป ในหลักและเทคนิคของสหกรณ์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและประชาธิปไตย

หลักการที่ 6 : การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกและชุมชนอย่างดีที่สุด สหกรณ์ทั้งปวงจะต้องร่วมมือกันอย่างกระตือรือร้นในทุก ๆ ด้านที่ปฏิบัติได้กับสหกรณ์อื่น ๆ ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ ที่มีจุดมุ่งหมายบรรลุถึงเอกภาพแห่งการปฏิบัติของสหกรณ์ทั่วโลก

หลักสหกรณ์สากลใหม่- ค.ศ. 1995 (พ.ศ.2538)

หลักสหกรณ์สากลใหม่ที่ได้ผ่านการรับรอง จากที่ประชุมสมัชชาของสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 31 เมื่อเดือนกันยายน 2538 (ค.ศ.1995) ซึ่งเป็นการประชุมในวาระครบ 100 ปี ของสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) จัดขึ้นที่เมืองแมนเชสเตอร์ ในประเทศอังกฤษ ที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการ สหกรณ์ (The ICA Statement of Cooperative Identity) ซึ่งมีเนื้อหารวม 3 ส่วน เพื่อกำหนดค่านิยม ค่านิยม และหลักการสหกรณ์ ซึ่งมีผลทำให้หลักสหกรณ์สากลเดิมที่ให้การรับรองไว้เมื่อ ค.ศ.1966 (พ.ศ. 2509) เป็นอันสิ้นสภาพไป เนื้อหาของคำแถลงการณ์ซึ่งครอบคลุมหลักการสหกรณ์ใหม่ มีโดยสรุปดังนี้

สัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ แถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์**

ค่านิยม Definition

สหกรณ์เป็นองค์การอิสระของบุคคลซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและความมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย

ค่านิยม Values

สหกรณ์อยู่บนฐานค่านิยมของการพึ่งพา และรับผิดชอบตนเอง ประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความสามัคคี สมาชิกสหกรณ์ตั้งมั่นอยู่ในค่านิยมทางจริยธรรมแห่งความซื่อสัตย์ เปิดเผย รับผิดชอบต่อสังคม และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ตามแบบแผนที่สืบทอดมาจากผู้ริเริ่มการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ Principles

หลักการสหกรณ์ เป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ทั้งหลาย ในการนำค่านิยมของสหกรณ์สู่การปฏิบัติ

(มีต่อ)

หลักการที่ 1 : การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ

สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 : การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ ขัณปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับ สหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

หลักการที่ 3 : การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

สมาชิกสหกรณ์ พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ ตามแนวทางประชาธิปไตย เงินของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด(ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกินเพื่อจุดมุ่งหมาย ประการใด ประการหนึ่งหรือทั้งหมด จากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วน ของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 : การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณี ที่สหกรณ์จำต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์การอื่น ๆ รวมถึง องค์การของรัฐ หรือต้อง แสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่า มวล สมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็น อิสระของสหกรณ์

(มีต่อ)

หลักการที่ 5 : การศึกษา การฝึกอบรม และ ข่าวสาร

สหกรณ์พึงให้การให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ พนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6 : การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 : ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

[ประกาศ ณ วันที่ 23 กันยายน 1995 (2538)]

เพื่อความเข้าใจในเนื้อหาของแถลงการณ์ข้างต้น จึงใคร่ขออธิบายรายละเอียด ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของคำนิยาม คำนิยาม และหลักการสหกรณ์แต่ละข้อ รวมถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการพิจารณาเรื่องนี้ ดังคำอธิบายซึ่งได้มีการแถลงต่อที่ประชุมสมัชชา ICA ครั้งที่ 31 (Centennial Congress) เมื่อวันพุธที่ 20 กันยายน 2538 (ค.ศ.1995) ดังต่อไปนี้

ที่มาของแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์

1. ในการประชุมสมัชชาของ สัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (The International Cooperative Alliance : ICA) ครั้งที่ 31 ที่เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ เมื่อเดือนกันยายน 2538 (1995) ได้มีการพิจารณาร่างแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ ของการสหกรณ์ และให้ความเห็นชอบร่วมกัน โดยสาระสำคัญของแถลงการณ์ดังกล่าวประกอบด้วย คำจำกัดความ (นิยาม) ค่านิยม และหลักสหกรณ์ที่มีการพิจารณาใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับองค์การสหกรณ์ทั้งหลายในคริสต์ศตวรรษที่ 21

2. ในเอกสารฉบับนี้จะได้อธิบายถึงแถลงการณ์ข้างต้น เพื่อการขยายความสำหรับประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการพิจารณาทบทวนหลักสหกรณ์ใหม่

3. นับแต่ก่อตั้ง สัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) เมื่อปี ค.ศ. 1895 เป็นต้นมา ICA ได้มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาเรื่องสหกรณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องหลักสหกรณ์สากล ซึ่งได้มีการพิจารณาทบทวนมาแล้ว 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกในปี ค.ศ.1937และครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.1966 เจตนารมณ์ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสหกรณ์ทั้งสองครั้ง ก็คงเช่นเดียวกับการปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี ค.ศ.1995 นี้ คือ ความตั้งใจที่จะอธิบายให้เห็นว่าหลักสหกรณ์นั้นสามารถปรับใช้ได้กับสถานการณ์ของโลกตลอดเวลา

4. กล่าวได้ว่าการพิจารณาปรับปรุงหลักสหกรณ์ทุกครั้ง ล้วนแต่เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ทั้งสิ้น หลักสหกรณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการปรับความคิดทางสหกรณ์ให้เข้ากับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังเป็นแนวทางให้ สหกรณ์ทั้งหลายปรับตัวเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และเป็นเหตุให้นักสหกรณ์ทั่วโลกต้องทบทวนเป้าหมายของขบวนการสหกรณ์อีกครั้งหนึ่ง

5. ในประวัติพัฒนาการสหกรณ์ที่ผ่านมา พบว่าขบวนการนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งจะยังคงเป็นไปในอนาคตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงนี้ ขบวนการ สหกรณ์ก็ยังคงมั่นคงอยู่กับการให้ความสำคัญ และความเชื่อถือนในมวลมนุษย์ที่จะสามารถ ปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของตนตามหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน

6. การสหกรณ์หลากหลายประเภทที่เกิดขึ้นในโลกนั้น มิใช่จะมีกำเนิดมาจากแหล่งกำเนิดเดียวกัน หากแต่ได้กำเนิดขึ้นทั่วโลกในรูปแบบแตกต่างกัน สนองความต้องการที่แตกต่างกัน ดำรงอยู่ในสังคมที่มีลักษณะตรงกันข้าม การออกแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์นี้ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งก็เพื่อสะท้อนให้เห็นความจริงที่ว่า ไม่ว่าจะมีความหลากหลายอย่างไร หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่แตกต่างกันอย่างไร ก็ล้วนแต่เอื้ออำนวยต่อการสหกรณ์ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าสหกรณ์นั้นจะดำเนินงานเรื่องใด หรืออยู่ที่ใด แถลงการณ์ฉบับนี้ได้ช่วยวางฐานรากที่สอดคล้องกัน สำหรับสหกรณ์แบบดั้งเดิมที่มีอยู่ และช่วยให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างที่ทราบกันดีว่าสหกรณ์แรก ๆ ที่มีสถานภาพตามกฎหมาย เกิดขึ้นในยุโรป ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 สหกรณ์แห่งแรกดำเนินงานประสบความสำเร็จในช่วงทศวรรษแห่งความอดอยากหิวโหย (ค.ศ.1840-1849) การเติบโตของขบวนการสหกรณ์ในศตวรรษนี้ปรากฏอยู่ใน 5 ลักษณะ ได้แก่ **สหกรณ์ผู้บริโภค** ซึ่งมีรากฐานมาจากสมาคมของผู้ค้า อันเที่ยงธรรมแห่งเมืองรอตเตอร์ดัมที่รู้จักกันดี **สหกรณ์คนงาน** ซึ่งมีความเข้มแข็งมากในประเทศฝรั่งเศส **สหกรณ์เครดิต** ซึ่งกำเนิดขึ้นในประเทศเยอรมัน **สหกรณ์การเกษตร** ซึ่งวางรากฐานอยู่ในประเทศเดนมาร์ก และเยอรมัน ท้ายที่สุดคือ **สหกรณ์บริการ** เช่น สหกรณ์เคหสถาน สหกรณ์บริการด้านสุขภาพ ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปในประเทศอุตสาหกรรมแถบยุโรป สหกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มีการคลี่คลายขยายตัวและประสบความสำเร็จในหลายระดับในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 19 และเริ่มขยายตัวออกไปสู่ภูมิภาคอื่นของโลกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20

แถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ที่สัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศได้ประกาศมาในปี ค.ศ.1995 นี้ ให้การยืนยันและรับรองสหกรณ์ที่มีมาแล้วทั้ง 5 ลักษณะอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าสหกรณ์เหล่านั้นจะดำรงอยู่อย่างไร เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดใดมีการปรับตัวไปในทิศทางอย่างไร หรืออยู่ในสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างไร

7. ยิ่งกว่านั้น แถลงการณ์นี้ยังมีความปรารถนาที่จะสนองตอบต่อสหกรณ์ที่มีอยู่ในทุกสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพราะได้ตระหนักดีว่าในทุกสถานการณ์ล้วนแต่มีการสร้างขบวนการสหกรณ์ของตนขึ้นในรูปแบบเฉพาะตัว แต่อิงอยู่กับหลักการที่เป็นสากล เพียงแต่ปรับเปลี่ยนลักษณะขององค์การให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ประสพการณ์ และวัฒนธรรมของตน ความหลากหลายเหล่านี้เป็นสิ่งที่แถลงการณ์ฉบับนี้ล้วนให้การยอมรับ

8. นอกจากนั้น แถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ ยังช่วยวางกรอบในการปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ทุกประเภทไว้ด้วยสหกรณ์ที่มีอยู่เดิมแต่ละสหกรณ์ หรือในแต่ละสาขาต่างก็มีความต้องการเฉพาะและมีการจัดลำดับความต้องการเหล่านั้นอยู่แล้ว ในการประชุมสมัชชาครั้งนี้แต่ละสาขาก็จะมีการนำเสนอหลักในการดำเนินงานของตน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าหลักการทั่วไปให้แนวทางอย่างไรในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง

9. ในท้ายที่สุด แถลงการณ์ได้ให้การยอมรับในบทบาทของขบวนการสากล ในการสร้างโอกาสร่วมกันที่จะประสานผลประโยชน์ขององค์การที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มคน ในฐานะที่เป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการ หรือเป็นผู้ออมและผู้ลงทุน หรือเป็นผู้ผลิต หรือผู้ใช้แรงงาน กรอบการทำงานร่วมกันตามแถลงการณ์นี้ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน และมีการประสานในสหกรณ์ทุกประเภทในระดับเดียวกันในที่สุด

เหตุผลที่ต้องมีการทบทวนหลักการสหกรณ์

ได้มีสถานการณ์ที่เผชิญหน้าอย่างท้าทายต่อขบวนการสหกรณ์ ที่ทำให้การออกแถลงการณ์เอกลักษณ์ของการสหกรณ์มีความจำเป็นและเหมาะสมที่จะดำเนินการในปี 1995

ในช่วงปี ค.ศ.1970 ถึง 1995 เศรษฐกิจแบบตลาดได้มีการขยายตัวอย่างสูง และมีผลกระทบไปทั่วโลกอย่างเห็นได้ชัด ข้อจำกัดหรือการกีดกันทางการค้าที่มีอยู่เดิมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ เช่น การกำหนดเขตการค้าเสรี การลดการอุดหนุนสินค้าเกษตรกรรมของรัฐบาล การทบทวนกฎเกณฑ์ในอุตสาหกรรม การเงิน ล้วนแต่คุกคามโครงข่ายทางเศรษฐกิจที่เคยครอบคลุมกิจกรรมของสหกรณ์ต่าง ๆ ที่ดำเนินมานานติดต่อกันหลายทศวรรษ เพื่อความเหมาะสม หรือในบางกรณีก็เพื่อความอยู่รอด ขบวนการสหกรณ์จำเป็นต้องมีการทบทวน ตรวจสอบว่าจะสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เหล่านี้ได้อย่างไร

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หมายความว่าสิ่งที่สหกรณ์ต้องเผชิญหน้ากับการแข่งขันที่ รุนแรง และเข้มข้นขึ้น การใช้ข้อได้เปรียบจากระบบการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้ “เงินทุน” มีอิทธิพลเหนือโลกได้ (โดยมีการรบกวนเพียงเล็กน้อย) เพื่อแสวงหาช่องทางลงทุนที่ดี เมื่อมองผลทางเศรษฐกิจย่อมหมายความว่า สหกรณ์ทั้งหลายกำลังพบว่าตนเองกำลังเผชิญหน้ากับธุรกิจข้ามชาติขนาดใหญ่ ที่มีความได้เปรียบทั้งในด้านเงินทุนและสิทธิทางกฎหมาย ซึ่ง สหกรณ์ทั้งหลายไม่มี

หากจะพิจารณาในด้านของสิทธิทางปัญญาและทัศนคติแล้ว สหกรณ์ทั้งหลายก็กำลังเผชิญหน้ากับ “สื่อ” และ “สถาบันการศึกษา” นานาชาติ ที่ล้วนแต่เน้นย้ำถึงธุรกิจที่เป็นเจ้าของโดยนักลงทุน(เท่านั้น) ประเด็นนี้นำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ถึงคุณค่าของวิสาหกิจ ที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตย(อย่างเช่นสหกรณ์) ในเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์แก่ประชาชน (ว่ามีอยู่อย่างไร?)

ข้อเท็จจริงประการหนึ่งก็คือ การเติบโตอีกหนึ่งของวิสาหกิจทุนนิยม ได้สั่นคลอนความเชื่อมั่นที่มีอยู่ในระบบสหกรณ์อย่างรุนแรง โดยเฉพาะในประเทศแถบแอตแลนติกเหนือ การเผชิญหน้าเช่นนี้ จำเป็นที่จะต้องสร้างความชัดเจนว่า “สหกรณ์” มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์อย่างไร

ในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก การผ่อนคลายของระบบเศรษฐกิจที่ควบคุมจากส่วนกลางทำให้ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์ได้รับการกล่าวถึงมากขึ้น แต่จะอย่างไร ก็ตาม แม้โอกาสในการกำเนิดสหกรณ์ใหม่ ๆ จะเปิดกว้างรออยู่ แต่ก็ไม่สามารถมีสหกรณ์เกิดขึ้นได้ หากไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร หรือจะได้รับการสนับสนุนอย่างไร

ในเวลาเดียวกัน การขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชีย กลุ่มลาตินอเมริกาบางส่วน และแอฟริกา ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างในโอกาสของการเติบโตของสหกรณ์ แท้จริงแล้วสหกรณ์ชั้นนำในกลุ่มประเทศเหล่านี้ ได้ให้ภาพที่ชัดเจนและสดใสสำหรับการเคลื่อนตัวของขบวนการสหกรณ์ในอนาคต

การพัฒนาการที่กล่าวถึงข้างต้น ได้นำมาซึ่งมุมมองใหม่ของขบวนการสากล ที่บางครั้งท้าทายต่อความคิดแบบเดิม หรือมีการเสนอการตีความใหม่ ๆ พร้อมทั้งเสนอทางออกใหม่ ๆ สำหรับปัญหาเดิม ๆ ที่เคยมีมา และเพื่อให้สามารถใช้โอกาสใหม่ ๆ ที่มีได้จึงจำเป็นต้องมีความชัดเจนว่าสหกรณ์จะแสดงบทบาทอย่างไร ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้

สหกรณ์ได้เผชิญหน้ากับสิ่งท้าทายอื่น ๆ ในช่วงทศวรรษ 1990s คือสิ่งที่เชื่อกันว่า จะมีความสำคัญยิ่งขึ้นในทศวรรษต่อไป คือ การเปลี่ยนแปลงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของบุคคลที่เกิดขึ้นทั่วโลก ได้แก่ การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรโลก การเติบโตของสิ่งที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเพิ่มการกระจุกตัวของผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจที่อยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยเมื่อเทียบกับประชากรโลก ความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วงจรของความยากจนที่ฝังรากลึกในทุกภูมิภาคของโลก ตลอดจนการกระทบกระทั่งกันในปัญหาระหว่างชนชาติ

สหกรณ์ นั้น แม้ว่าโดยตัวเองจะไม่สามารถใช้แก้ไขปัญหาที่กล่าวถึงข้างต้นได้ทั้งหมด แต่ก็สามารถช่วยในทางออกบางอย่างได้ สหกรณ์สามารถมีบทบาทในการผลิตอาหาร คุณภาพดีจำหน่ายในราคายุติธรรม สามารถแสดงบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือแสดงบทบาทในการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจได้อย่างกว้างขวางและเป็นธรรม สามารถมีบทบาทในชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ สามารถช่วยเหลือผู้คนให้รอดพ้นจากปัญหาความยากจน สามารถฝึกกำลังของผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลากหลายความเชื่อทางศาสนาและการเมือง ให้เข้าเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันได้ นักสหกรณ์ทั้งหลายนำเสนอความต้องการของมวลสมาชิกผ่านทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเต็มไปด้วยสำนึกเหล่านั้น

แถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์จะสะท้อนให้เห็นถึงภาพของสหกรณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ คำนิยาม ค่านิยม และ หลักการสหกรณ์ ในส่วนของคำนิยาม และค่านิยม ได้อธิบายไว้ในบทที่ 1 แล้ว ในบทนี้จึงจะกล่าวถึงเฉพาะส่วนของหลักการสหกรณ์เท่านั้น

หลักการสหกรณ์ CO-OPERATIVE PRINCIPLES

เกริ่นนำ

ผู้คนส่วนใหญ่ก็มีความเข้าใจว่า “หลักการสหกรณ์” เป็นเสมือน “กฎเหล็ก” ที่ต้องปฏิบัติตามแบบคำต่อคำ ในทัศนะหนึ่งอาจจะเป็นการถูกต้องเมื่อหลักการสหกรณ์ใช้เป็นเครื่องวัดมาตรฐาน(ของความเป็นสหกรณ์) แต่ในอีกทัศนะหนึ่งก็ต้องมีความจำกัด หรือยกเว้นการปฏิบัติตามนั้นบางอย่าง เมื่อต้องการกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติอื่น ๆ (อย่างได้ผล)

หลักการสหกรณ์ กล่าวได้ว่าไม่ได้เป็นแต่เพียงข้อบัญญัติ แต่ยังเป็นแนวทางในการวินิจฉัยพฤติกรรมและการตัดสินใจ การให้ความสนใจเพียงว่าสหกรณ์นี้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของหลักการสหกรณ์หรือไม่ คงไม่เป็นการเพียงพอ หากแต่ควรสนใจถึงจิตวิญญาณของสหกรณ์ด้วย เช่นเดียวกับที่

ต้องสนใจว่าหลักการสหกรณ์แต่ละข้อได้รับการปฏิบัติอยู่ตลอด เวลาทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและมวลสมาชิกโดยรวม ด้วยเหตุนี้หลักการสหกรณ์จึงไม่ใช่สิ่งที่เขียนไว้บนกระดาษเพื่อทบทวนเป็นระยะ ๆ เพียงเพื่อให้มีความเหมาะสมตามกาลสมัย แต่เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างช่วยในการรวมอำนาจ สร้างพลังให้แก่ทุกส่วน ที่สหกรณ์จะเกาะเกี่ยวไปได้ในอนาคต

1. หลักการสหกรณ์ ถือเป็นหัวใจของวิสาหกิจสหกรณ์ โดยที่แต่ละข้อจะเป็นอิสระจากข้ออื่น ๆ มิได้ ทุกข้อล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หากหลักการข้อหนึ่งข้อใด ถูกละเลยจะเป็นผลให้หลักการข้ออื่น ๆ ลดความสำคัญลงด้วย “สหกรณ์” จึงไม่อาจได้รับการวินิจฉัย (ว่าเป็นสหกรณ์) โดยพิจารณาจากหลักการสหกรณ์ทีละข้อ ๆ ได้ หากแต่ต้องพิจารณาจากการผนึกแน่นกับหลักการสหกรณ์ทุกข้อโดยรวมพร้อมกัน

2. หลักการสหกรณ์ ตามที่ปรากฏในแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ ในปี 1995 มีด้วยกัน 7 ประการ ประกอบด้วย หลักการเปิดรับสมาชิกทั่วไปด้วยความสมัครใจ หลักการควบคุมแบบประชาธิปไตยโดยมวลสมาชิก หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยมวลสมาชิก หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ หลักการให้การศึกษา การฝึกอบรมและข่าวสาร หลักการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์และหลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

หลักสามประการแรก ถือว่าเป็นสภาพพลวัตภายในที่มีความสำคัญมากสำหรับแต่ละสหกรณ์ ส่วน **หลักสี่ประการหลัง** จะเกี่ยวข้องทั้งกับการดำเนินงานภายใน และความสัมพันธ์ที่สหกรณ์มีกับภายนอกด้วย

ประการที่ 1 : หลักการว่าด้วยการเปิดรับสมาชิกทั่วไปและความสมัครใจ Voluntary and Open Membership

สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลาย ที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ลัทธิ เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

1. เนื้อหาประโยคแรกของหลักการข้อนี้ กล่าวว่า “สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ” นับว่าเป็นส่วนที่ย้ำให้เห็นถึงความสำคัญระดับมูลฐานของ “คน” ที่จะเลือกอย่างสมัครใจในการเข้าร่วมในสหกรณ์ คนทั้งหลายไม่อาจถูกสร้างให้เป็นนักสหกรณ์ได้ หากแต่พวกเขาจะต้องได้รับโอกาสที่จะเรียนรู้และเข้าใจในคุณค่าที่สหกรณ์มีอยู่ และได้รับโอกาสให้เข้าร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์อย่างอิสระ

อย่างไรก็ตามในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกก็ยังปรากฏว่ามีแรงกดดันทางเศรษฐกิจหรือกฎเกณฑ์ของรัฐบาล ที่บางครั้งดูเหมือนจะเป็นปัจจัยผลักดันให้ประชาชนต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ (บางประเภท) ในกรณีเช่นนั้นสหกรณ์จะต้องมีความรับผิดชอบ เป็นพิเศษที่จะเป็นประกันได้ว่า สมาชิกทุกคนจะสามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ จนพวกเขาหันมาสนับสนุนสหกรณ์ด้วยความเต็มใจและสมัครใจ

2. เนื้อหาประโยคถัดมาของหลักการสหกรณ์ข้อนี้ กล่าวถึงการที่สหกรณ์จะยอมรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก ถ้อยคำที่ปรากฏกล่าวว่า **“เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา”** ข้อความนี้ได้ยืนยันถึงพันธสัญญาพื้นฐานทั่วไปที่สหกรณ์มีอยู่ นับแต่การก่อกำเนิดสหกรณ์แห่งแรกในกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 คือพันธสัญญาที่ว่า จะยอมรับในคุณค่าพื้นฐานที่แท้จริงของปัจเจกบุคคล ซึ่งก็คือของคนทุกคน

3. สำหรับข้อความที่ว่า **“เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์.....”** นั้น ให้ความหมายว่าสหกรณ์นั้นก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ในหลายกรณีที่สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกเฉพาะบางกลุ่มหรือในจำนวนจำกัด ตัวอย่างเช่น สหกรณ์ประมงสามารถให้บริการเฉพาะชาวประมง สหกรณ์เคหสถานสามารถให้บริการที่อยู่อาศัยให้สมาชิกจำนวนหนึ่ง สหกรณ์แรงงานสามารถจ้างงานสมาชิกในจำนวนจำกัด และด้วยเหตุผลอื่น ๆ อีกมากมายที่จะทำให้เข้าใจและยอมรับได้ว่าสหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกในวงจำกัดเท่านั้น

4. ข้อความต่อมาคือ **“...และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิก...”** เป็นการย้ำเตือนมวลสมาชิกถึงพันธะที่ต้องมีต่อสหกรณ์ พันธะดังกล่าวนี้บางประการอาจมีความหลากหลายแตกต่างกัน บ้างจากสหกรณ์หนึ่งไปสู่อีกสหกรณ์หนึ่ง แต่ก็ยังครอบคลุมพันธะในเรื่องสิทธิในการออกเสียง การเข้าร่วมประชุม การใช้บริการของสหกรณ์ และการสนับสนุนเงินทุนในยามที่สหกรณ์มีความจำเป็นต้องเงินทุน เหล่านี้เป็นกลุ่มของพันธะที่ต้องการการเน้นย้ำอย่างสม่ำเสมอ แต่ต้องดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันทั้งแก่สมาชิกและสหกรณ์

5. สหกรณ์จำเป็นต้องดำเนินการทุกอย่างที่เป็นไปได้เพื่อประกันว่าจะไม่มีอุปสรรคขัดขวางการเข้าเป็นสมาชิกอันเนื่องมาจากข้อกำหนดในเรื่องเพศ หรือชนชั้น นอกจากนั้นในโครงการให้การศึกษาและการพัฒนาผู้นำ สหกรณ์ต้องดำเนินการโดยมั่นใจว่า **“สตรี”** จะมีโอกาสทัดเทียมกับ **“บุรุษ”** เช่นเดียวกับกลุ่มคนทั่วไปหรือชนกลุ่มน้อยก็ต้องได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมเช่นกัน

6. หลักเกี่ยวกับสมาชิกภาพนี้ยังห้ามการกีดกันที่ใช้ลักษณะทาง **“สังคม”** ในที่นี้ **“สังคม”** ประการแรกหมายถึง **ชนชั้น** ทั้งนี้เนื่องจากในระยะปีแรก ๆ ของการก่อกำเนิด สหกรณ์ขบวนการสหกรณ์มีเจตน์จำนงในการรวมคนที่มาจากหลากหลายชนชั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนที่ขบวนการสหกรณ์ต่างไปจากแนวความคิด หรือขบวนการอื่นๆ ที่ดำเนินกิจกรรมอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19

“สังคม” ยังหมายถึงวัฒนธรรม ซึ่งอาจรวมถึงชาติพันธุ์ (Ethnic) หรือบางกรณีหมายถึงเผ่าพันธุ์ (National Identity) ประเด็นนี้เป็นแนวความคิดที่จัดว่ายาก อย่างไรก็ตามก็ยังมีสหกรณ์ส่วนน้อยที่ก่อตั้งขึ้นในกลุ่มวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มวัฒนธรรมเฉพาะที่มีอยู่น้อยมาก สหกรณ์เหล่านี้ยังคงมีสิทธิที่จะดำรงอยู่ได้ตราบเท่าที่การดำเนินการไม่ไปขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคแก่สหกรณ์ในกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ ตราบเท่าที่การดำเนินงานไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่คนอื่น ๆ ในชุมชนเดียวกันที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ..และตราบเท่าที่ยังยอมรับในความรับผิดชอบที่จะสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาการของขบวนการ สหกรณ์ในพื้นที่นั้น

7. หลักการข้อนี้ยังรวมถึง “เชื้อชาติ” (Race) ในร่างเอกสารหลายฉบับที่มีการพิจารณา ก่อนการนำเสนอต่อสมัชชาที่ไม่มีการอ้างถึง “เชื้อชาติ” เหตุผลที่ไม่มีการกล่าวอ้างเพราะมีความเชื่อว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเชื้อชาติจะไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดกลุ่มมนุษย์อยู่แล้ว “เชื้อชาติ” ถือเป็นความแตกต่างทาง ชีววิทยา เป็นมุมมองเมื่อ 150 ปีที่แล้ว ซึ่งสร้างความแตกต่างภายในครอบครัวมนุษย์ อันเป็นผลมาจากความเชื่อทางศาสนา สงคราม และลัทธินิยม

การอภิปรายระหว่างนักสหกรณ์ทั่วโลกได้ข้อแนะนำว่า การที่จะไม่กล่าวถึง “เชื้อชาติ” อาจนำมาซึ่งความเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ ตัวอย่างเช่น คนบางคนที่ไม่รู้จัก หรือไม่คุ้นเคยกับปรัชญาของขบวนการสหกรณ์มาก่อน อาจทึกทักได้ว่า(สหกรณ์)ยอมรับสภาพการกีดกันบุคคลโดยใช้ “เชื้อชาติ” ได้ ด้วยเหตุผลนี้ หลักการรับสมาชิกจึงยังคงมีความจำเป็น ต้องอ้างถึง “เชื้อชาติ” ไว้ก่อนเพื่อมิให้เป็นที่ยึดถือเคลือบแคลงสงสัยในสถานะของขบวนการนี้ และบางที่เมื่อมีการทบทวนหลักการสหกรณ์ในโอกาสหน้า การอ้างถึง “เชื้อชาติ” นี้ อาจไม่มี ความจำเป็นอีกต่อไป

8. สหกรณ์เปิดรับบุคคลทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงสมาชิกภาพทางการเมืองของบุคคลนั้น ตั้งแต่การเริ่มต้นของขบวนการสหกรณ์ ก็ได้มีการสนับสนุนผู้ที่มีความคิดทางการเมืองต่าง ๆ และลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ให้เข้ามาทำงานร่วมกัน ในประเด็นนี้เป็นความพยายามที่จะปลดปล่อยความคิดของคนให้หลุดพ้นจากความเชื่อดั้งเดิม ที่ล้วนแต่ก่อให้เกิดความเครียด การไม่ได้พักผ่อน และการดิ้นรนต่อสู้ ทั้งในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 และ คริสต์ศตวรรษที่ 20 แท้ที่จริงความสามารถที่จะจัดตั้งผู้คนเข้ามาสู่เป้าหมายร่วมกันนี้ เป็น สิ่งหนึ่งที่ขบวนการ สหกรณ์เสนอให้ไว้สำหรับ(ชีวิตใน)คริสต์ศตวรรษที่ 21

9. แม้ว่าสหกรณ์ส่วนใหญ่จะเปิดรับสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงความเชื่อทางศาสนา แต่ก็ยังคงมีสหกรณ์บางส่วน (ซึ่งส่วนมากเป็นสหกรณ์ที่เกี่ยวกับการเงิน) ที่ก่อตั้งขึ้นโดยโบสถ์และชุมชนทางศาสนา เช่นเดียวกัน องค์การเหล่านั้นก็ยังคงเป็นสหกรณ์อยู่ ตราบเท่าที่องค์การเหล่านั้นมิได้ละเลยหลักปฏิบัติของสหกรณ์ และการดำเนินการไม่ไปขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคแก่สหกรณ์ในกลุ่มศาสนาอื่น ๆ ตราบเท่าที่การดำเนินงานไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่คนอื่น ๆ ในชุมชนเดียวกันที่ไม่ได้เป็นสมาชิก และตราบเท่าที่ยังยอมรับในความรับผิดชอบที่จะสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาการของขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่นั้น

10. หลักการรับสมาชิกนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหลักว่าด้วยการศึกษา และหลักประชาธิปไตย สมาชิกภาพจะมีบทบาทก็ต่อเมื่อได้รับข่าวสาร และมีการสื่อสารระหว่างสมาชิก กรรมการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการ หรือพนักงานของสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพดีพอ

นอกจากนั้น ผู้มีฐานะในสมาชิกภาพจะสามารถรู้สึกได้ว่ามีส่วนร่วม เพียงเมื่อมีการขอคำปรึกษา(ความเห็น) หรือเมื่อมีความมั่นใจว่าจะได้มีโอกาสได้รับการบอกกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ข้อสำคัญที่ควรคำนึงในประเด็นนี้ก็คือในขณะที่ความสามารถ(ในการบริหารงาน) ของกรรมการ และฝ่ายจัดการ เป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็น เขาก็ควรมีความเข้าใจในมวลสมาชิกอย่างเต็มที่ด้วย โดยปราศจากความลำเอียงทางศาสนา หรือการเมือง เพศ หรือ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและสังคม

11. “สมาชิกภาพ” กล่าวกันว่าเป็นหลักการที่มีพลังที่สุด แต่ก็มักได้รับความสำคัญน้อยที่สุด ในบรรดาหลักการสหกรณ์ทั้งหมด ความสำคัญในเรื่องนี้กล่าวได้ว่าอยู่ที่การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสหกรณ์กับคนที่สหกรณ์จะให้บริการ(สมาชิก) ความสัมพันธ์ ที่ว่านี้จะส่งผ่านทางธุรกิจที่ดำเนินการโดยสหกรณ์ ผลกระทบที่เกิดจากแนวทางการดำเนินธุรกิจและปรับปรุงร่างของแผนงานในอนาคต นอกจากนั้นการยอมรับความสำคัญของสมาชิกในฐานะศูนย์กลางของสหกรณ์ มีความหมายว่าสหกรณ์มีพันธะสัญญาที่จะให้บริการแก่สมาชิกในระดับสูงสุด ซึ่งคือเหตุที่ทำให้สหกรณ์ดำรงอยู่ได้

ประการที่ 2 : หลักการว่าด้วยการควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

Democratic Member Control

สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ ขั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับ สหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

1. “**ประชาธิปไตย**” เป็นคำที่มีความซับซ้อน โดยทั่วไปมักจะคิดถึงสิทธิต่าง ๆ ที่จะมีก่อนสิ่งอื่นใด ที่เห็นได้ชัดเจนและคุ้นเคยกันดีก็คือสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความรู้สึกร่วมของคนทั่วโลกมาตลอดสองศตวรรษสำหรับในสหกรณ์แล้ว “ประชาธิปไตย” ยังรวมถึงการให้ความสำคัญกับผลที่เกิดจากการใช้ “สิทธิ” ไปด้วย ในที่นี้ก็คือ **สิทธิและความรับผิดชอบ** ทั้งยังมีความหมายที่ครอบคลุมถึงการ ดูแลบำรุงรักษาวิญญูณประชาธิปไตยในสหกรณ์ ซึ่งเป็นภารกิจที่ไม่มีวันจบสิ้น มีความซับซ้อน แต่ทว่ามีค่าและจำเป็น

2. ประโยคแรกของหลักการข้อนี้กล่าวว่า **“สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ...”** ข้อความนี้เน้นย้ำให้เห็นว่ามวลสมาชิกเท่านั้น ที่เป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายในการควบคุมสหกรณ์ อีกทั้งการตัดสินใจนั้นจะกระทำตามหลักประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าเป็นสิทธิของสมาชิกที่จะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ ในสหกรณ์

ในสหกรณ์ส่วนมาก กระบวนการข้างต้นกระทำในที่ประชุมใหญ่ที่ซึ่งนโยบายของสหกรณ์ได้รับการเสนอและอภิปราย การตัดสินใจหลัก ๆ เกิดขึ้นที่นี่ และ มาตรการสำคัญ ๆ จะได้รับความเห็นชอบที่นี้เช่นกัน ในสหกรณ์บางรูป เช่นสหกรณ์คนงาน สหกรณ์การตลาด และสหกรณ์เคหะสถาน สมาชิกจะมีความเกี่ยวข้องในกิจกรรมปกติ(ประจำวัน)ของสหกรณ์ในระดับที่มากกว่าสหกรณ์อื่น ๆ

สำหรับสหกรณ์ทุกแห่งแล้ว **“...บุรุษหรือสตรี ผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก...”** ข้อความนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกเลือกให้เป็นผู้แทน จะต้องมีความซื่อสัตย์ในการดูแลผลประโยชน์ของมวลสมาชิก ทั้งในเฉพาะหน้าและระยะยาว “สหกรณ์” มิใช่เป็นสมบัติของผู้แทนที่มวลสมาชิกเลือกตั้งมา และมีได้เป็นของ”ลูกจ้าง”ผู้เป็นแรงงานของสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้เสนอรายงานต่อผู้แทนสมาชิกเหล่านั้น แต่สหกรณ์เป็นของมวลสมาชิก ซึ่งบรรดาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหลายจะต้องมีความรับผิดชอบต่อคนเหล่านั้นทั้งในยามที่มีภารกิจเลือกตั้ง และตลอดช่วงเวลาวาระของการดำรงตำแหน่งนั้น

3. ประโยคที่สามของหลักการข้อนี้กล่าวว่า **“.....ในสหกรณ์ขั้นปฐม**
สมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคน หนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินการไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน” ข้อความนี้ได้อธิบายถึง ประเพณีปฏิบัติในการออกเสียงของสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ขั้นปฐมการปฏิบัติเช่นนี้เป็นสิ่งที่ทำได้อยู่แล้ว สำหรับสหกรณ์ระดับอื่น ๆ นั้นการออกเสียงอาจมีวิธีการอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้แก่ขบวนการสหกรณ์กำหนดเอาเองว่า “ประชาธิปไตย” ใน สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ควรจะมีลักษณะอย่างไรจึงจะเหมาะสม ในสหกรณ์ขั้นมัธยมและขั้นตติยะ(สหกรณ์ขั้นที่สาม) ระบบการออกเสียงตามส่วนมีใช้กันแพร่หลาย ซึ่งเป็นภาพสะท้อนมาจากหลายสิ่ง ทั้งจากผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกัน จากขนาดของสมาชิกภาพ(จำนวนสมาชิกของแต่ละสหกรณ์) และจากข้อตกลงระหว่างสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อตกลงนี้จะมีการทบทวนกันเป็นระยะ ๆ โดยคำนึงถึงความจริงสำคัญในประการที่ว่า หากสหกรณ์ที่ถูกจัดว่าเป็น”ขนาดเล็กที่สุด”ตามเกณฑ์ในข้อตกลงได้รับสิทธิ ในระดับที่ไม่มีนัยสำคัญเลย (หรืออาจจะเรียกว่าไม่ได้สิทธิเลย ก็ได้) ความไม่พอใจก็จะบังเกิดขึ้นทันที

ประการที่ 3 : หลักการว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

Member Economic Participation

สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทูของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราจำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกิน เพื่อจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมด จากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับ สหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ”

สหกรณ์ดำเนินงานโดยให้ “ทุน” มีฐานะเป็น “ผู้รับใช้” มิใช่เป็น นาย ขององค์การ สหกรณ์ดำรงอยู่เพื่อสนองความต้องการของผู้คน หลักการข้อนี้สามารถอธิบายถึงบทบาทของ สมาชิก ในการลงทุนในสหกรณ์ และบทบาทในการตัดสินใจเพื่อการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นด้วย

เนื้อความตอนแรกของหลักการข้อนี้กล่าวว่า “สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรม ในการ“ให้”และ“ควบคุม”การใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย...” ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่สมาชิกจะต้องเป็นผู้ให้เงินทุนแก่สหกรณ์ ซึ่งต้องเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม โดยวิธีปฏิบัติสมาชิกสามารถให้เงินทุนแก่สหกรณ์ได้ 3 วิธี

วิธีแรก เป็นวิธีปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ในสหกรณ์ทั่วไป กล่าวคือ สมาชิกต้องลงทุน (ถือหุ้นขั้นต่ำ) ใน สหกรณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของสหกรณ์ และเพื่อสิทธิในการได้ใช้บริการของสหกรณ์ ซึ่งปกติการลงทุน(ถือหุ้นขั้นต่ำ)นี้ อาจไม่ต้องการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (ไม่มีดอกเบี้ยหรือเงินปันผล)

วิธีการที่สอง คือการสะสม “เงินสำรอง” ซึ่งจัดสรรมาจากกำไรสะสมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจซึ่งมักเป็นกรณีที่สหกรณ์ดำเนินงานได้ผลดี โดยปกติแล้ว “เงินสำรอง” ทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ จะเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของมวลสมาชิก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความ ตั้งใจจริงร่วมกันของสมาชิกที่จะสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ และมักมีข้อกำหนดที่ชัดเจนว่า “เงินสำรอง” นี้ จะไม่มีการนำมาแบ่งปันกันในระหว่างสมาชิกแม้สหกรณ์นั้นจะเลิกกิจการ แต่จะมีการจัดสรรไปให้สหกรณ์อื่นหรือ วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ

วิธีการที่สาม เกิดขึ้นในกรณีที่สหกรณ์มีความต้องการเงินทุน สูงเกินกว่าขีดความสามารถที่จะสะสมได้จากการดำเนินธุรกิจตามปกติ ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ของสมาชิกที่จะต้องให้เงินทุนแก่

สหกรณ์เพิ่มขึ้น โดยอาจจะลดการรับเงินปันผลบางส่วน ตามสัดส่วนที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับไป
ระยะหนึ่ง หรือจนถึงระยะเวลาที่ต้องพ้นจากสมาชิกภาพ ในกรณีนี้
สมาชิกจะไม่ได้ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินในทันที แต่จะได้รับประโยชน์ในการร่วมกิจกรรมและ
ผลตอบแทนในอนาคต

อย่างไรก็ตาม สหกรณ์อาจมีวิธีการอื่น ๆ ในการที่จะเพิ่มทุนจากสมาชิกได้อีกตามความ
จำเป็น และมักมีกรณีเช่นนี้อยู่เสมอ ดังนั้นจึงมีการจ่ายดอกเบี้ยเพื่อเป็นผลตอบแทนด้วย “ในอัตราที่
เป็นธรรม” ผลตอบแทนสำหรับการลงทุนในลักษณะนี้ ในสหกรณ์นั้นจะมีอัตราที่สูงเพียงพอสำหรับ
“การแข่งขัน” เท่านั้น แต่จะไม่สูงเพื่อจูงใจในลักษณะ “เก็งกำไรหาประโยชน์” อัตราผลตอบแทน
(ดอกเบี้ย) ที่มีการใช้กันอยู่ เช่น อัตราดอกเบี้ยปกติของหลักทรัพย์รัฐบาล หรือเงินฝากธนาคาร
พาณิชย์ เป็นต้น

นอกจากการให้เงินทุนแก่สหกรณ์แล้ว สมาชิกมีหน้าที่ในการควบคุมการใช้เงินทุน
ของสหกรณ์ด้วย ซึ่งมีแนวทางที่อธิบายเรื่องนี้ได้ 2 แนวทาง คือ **แนวทางแรก** ไม่ว่าสหกรณ์จะได้
เงินทุนมาด้วยวิธีการใดก็ตาม การตัดสินใจขั้นสุดท้าย(ว่าจะใช้อย่างไร) ก็ยังคงเป็นอำนาจของมวล
สมาชิก **แนวทางที่สอง** พิจารณาจากการที่สมาชิกยังคงต้องมีสิทธิในการเป็นเจ้าของร่วมในเงินทุนที่
เป็นกรรมสิทธิ์ร่วม ซึ่งเป็นภาพสะท้อนมาจากความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกันของมวลสมาชิกเอง

เมื่อการดำเนินงานของสหกรณ์มีส่วนเกิน(กำไร) มวลสมาชิกเท่านั้นที่มีสิทธิและ
หน้าที่ โดยชอบธรรมในการพิจารณาตัดสินใจว่าควรจัดสรรไปอย่างไร ซึ่งอาจพิจารณา ไปเพื่อการ
อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด จากแนวทางต่อไปนี้ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์, เพื่อการเคลื่อนย้ายสมาชิก
ตามส่วนแห่งการทำธุรกิจกับสหกรณ์ และ/หรือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมใด ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

กิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดที่มวลสมาชิกสามารถสนับสนุน และควรสนับสนุนอย่างยิ่ง
คือการสนับสนุนพัฒนาการของขบวนการสหกรณ์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และ
ระดับนานาชาติ (สากล)

ประการที่ 4 : หลักการว่าด้วยการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ Autonomy and Independence

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์
จำต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์การอื่น ๆ รวมถึง องค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุน
จากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่า มวลสมาชิกจะยัง
คงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของ
สหกรณ์

1. สหกรณ์ทั้งหลายทั่วโลกมักได้รับผลกระทบจากการที่ต้องมีความสัมพันธ์กับรัฐ เนื่องจากรัฐเป็นผู้กำหนดกรอบทางกฎหมายที่สหกรณ์ต้องปฏิบัติตาม กระบวนการในระบบภาษีอากร หรือนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ สามารถเป็นได้ทั้งปัจจัยสนับสนุน และเป็นอันตรายแก่สหกรณ์ได้เหมือน ๆ กัน ด้วยเหตุผลนี้สหกรณ์จึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวัง ในการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างเปิดเผย และโปร่งใสกับรัฐ

ในขณะเดียวกันหลักความเป็นอิสระก็ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่สหกรณ์ต้องดำรงความเป็นอิสระ เช่นเดียวกับวิสาหกิจที่ควบคุมโดยเงินทุน(บริษัท) ที่มีความเป็นอิสระเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับรัฐ

2. หลักการข้อนี้มีเนื้อหา ดังนี้ “ สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาและปกครองตนเองโดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องซื้อตกลงหรือผูกพันกับองค์การอื่น ๆ รวมถึงองค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่า มวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์”

3. เมื่อกล่าวถึงคำว่า “องค์การอื่น ๆ” นั้น หลักการข้อนี้ได้เล็งเห็นความจริงที่ว่า สหกรณ์ทั่วโลกจำนวนมากที่มีกิจกรรมร่วมทุนกับธุรกิจนอกภาคเอกชน และยังมีเหตุผลใดที่จะอธิบายว่าสถานการณ์เช่นนี้จะเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นมา จึงจำเป็นต้องย้ำให้ชัดเจนถึงความสำคัญของการธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของสหกรณ์ ในการที่จะสามารถคงอำนาจของตนไว้ได้เมื่อมีการทำสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ

ประการที่ 5 : หลักการว่าด้วยการศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร

Education, Training and Information

ขบวนการสหกรณ์มีความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญแก่การศึกษามาเป็นเวลานาน นาน เนื้อหาของหลักการข้อนี้ที่กำหนดในปี ค.ศ.1995 กล่าวว่า “

สหกรณ์พึงให้การศึกษ และ การฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ พนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน และ บรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้”

หลักการข้อนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ที่ยังคงมีอยู่ในสหกรณ์ในเรื่องการศึกษา และการฝึกอบรม “การให้การศึกษา” มีความหมายกว้างกว่าการส่งถ่าย ข่าวสาร หรือการกระตุ้นให้มีการทำธุรกิจกับสหกรณ์ หากแต่หมายถึงการเข้าถึง(ปลูกฝัง)จิตใจของสมาชิก ผู้นำที่มาจาก การเลือกตั้ง ผู้จัดการ หรือพนักงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความล้าลึกและทรงคุณค่าใน

ความคิดและวิธีการสหกรณ์ ส่วน “การฝึกอบรม” หมายถึงการดำเนินการใด ๆ เพื่อจะให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์จะมีทักษะที่จำเป็นและที่ต้องการ เพียงพอในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนสุดท้ายของเนื้อหาของหลักการข้อนี้ กล่าวถึงการให้การยอมรับว่า สหกรณ์มีความรับผิดชอบเฉพาะ ในการให้ข่าวสารแก่เยาวชนและผู้นำทางความคิด (เช่น นักการเมือง ข้าราชการ สื่อสารมวลชน และนักการศึกษา) ในเรื่อง “คุณลักษณะ และ คุณประโยชน์” ของการสหกรณ์ ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาหลาย ๆ สหกรณ์ในหลาย ๆ ประเทศได้ละเลยถึงความรับผิดชอบในเรื่องนี้ ถ้าหากสหกรณ์ปรารถนาที่จะมีความสามารถในการแสดงบทบาทที่ต้องการในอนาคตแล้ว เรื่องนี้ถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องทำให้ดีขึ้นในวันข้างหน้า เพราะผู้คนทั้งหลายจะไม่ชื่นชมและไม่สนับสนุนสิ่งใดก็ตามที่พวกเขาไม่มีความเข้าใจ

ประการที่ 6 : หลักการว่าด้วยการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ Co-operation among Co-operatives

สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ”

หลักการข้อนี้ได้บัญญัติขึ้นครั้งแรกเมื่อมีการทบทวนหลักสหกรณ์ เมื่อ ค.ศ.1966 หลังจากที่ทวีความสำคัญเป็นลำดับนับแต่ช่วงทศวรรษ 1850s แต่ก็ไม่เคยปรากฏว่า มีช่วงเวลาใดที่ถือว่ามีความสำคัญในแง่ของการเป็นหลักการสหกรณ์มากเท่า ในช่วงทศวรรษ 1990s หากสหกรณ์ต้องการเข้าถึงศักยภาพสูงสุดก็สามารถทำได้โดยดำเนินงานร่วมกันอย่างเข้มงวดตามวิธีปฏิบัติที่มีหลายสหกรณ์อาจประสบความสำเร็จมากในระดับท้องถิ่น แต่เมื่อขนาดขององค์การใหญ่ขึ้น สหกรณ์เหล่านั้นจะต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดูแลรักษาผลประโยชน์ในเครือข่ายระดับล่างและสมาชิกภาพ และเป็นเรื่องยากในการที่จะรักษาคุณลักษณะของสหกรณ์เหล่านั้น เป็นความท้าทายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในโครงสร้าง สหกรณ์ทุกแบบ และเป็นบททดสอบสำหรับ “สหกรณ์” ที่มีรูปแบบเรียบง่ายทั้งหลาย

บ่อยครั้งที่สหกรณ์ทั่วโลกจำเป็นต้องยอมรับโอกาสในการเข้าร่วมในธุรกิจแบบร่วมทุน จำเป็นต้องดำเนินไปตามวิธีปฏิบัติ และระมัดระวังในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของมวลสมาชิก สหกรณ์ทั้งหลายต้องพิจารณาถึงโอกาสในการร่วมธุรกิจที่เป็นธุรกิจระหว่างประเทศมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา โดยความจริงแล้วในขณะที่ประเทศใด ๆ ไม่สามารถควบคุมเศรษฐกิจโลกโดยรวมได้นั้น สหกรณ์กลับมีโอกาสมากขึ้นที่จะเป็นเอกภาพ ในการปกป้องและขยายผลประโยชน์ของคนทั่วไปได้

สหกรณ์ทั้งหลายจำเป็นต้องตระหนักมากกว่าก่อน ถึงความจำเป็นในการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่กิจกรรมของตนและองค์การที่ให้การสนับสนุน เป็นการง่ายที่จะเป็นสหกรณ์ประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่ไม่เป็นการง่ายเลยที่จะมองเห็นผลประโยชน์ของสหกรณ์บนพื้นฐานของความเป็นปึกแผ่น และความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ นี่คือเหตุผลว่าทำไมองค์การสนับสนุนทั่วไปสำหรับสหกรณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น เป็นความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับ สหกรณ์หลากหลายประเภทที่ต้องร่วมมือกันในการเจรจากับภาครัฐ หรือการนำเสนอต่อสาธารณชน ในเรื่องของ “วิถีทางแบบสหกรณ์”

ประการที่ 7 : หลักการว่าด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชน

Concern for Community

สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

สหกรณ์เป็นองค์การที่ดำรงอยู่เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกเป็นเบื้องต้น ด้วยเหตุที่มีการรวมกันของสมาชิกอย่างแข็งแกร่ง ส่วนมากมักเกิดในพื้นที่เฉพาะ สหกรณ์จึงมักมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับ“ชุมชน”สหกรณ์มีความรับผิดชอบเฉพาะที่จะประกันพัฒนาการ ที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สหกรณ์จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมวลสมาชิกที่จะวินิจฉัยว่า สหกรณ์จะมีส่วนสนับสนุนชุมชนในเรื่องเหล่านี้มากน้อยเพียงใด และมีใช้สิ่งที่สมาชิกสหกรณ์จะสามารถหลีกเลี่ยงได้

ข้อสรุป

หลักการสหกรณ์นั้น เป็นเสมือนโลหิตที่หล่อเลี้ยงชีวิตของขบวนการสหกรณ์ เป็นพัฒนาการที่มีมาจากค่านิยมที่ได้ทำให้ขบวนการนี้แผ่ขยายมานับแต่การก่อกำเนิด เป็นส่วน ช่วยในการขึ้นรูปโครงสร้าง และให้แนวคิดในการสร้างเป้าหมายของขบวนการที่แจ่มชัด เป็น เสมือนคำแนะนำสำหรับสหกรณ์ทั้งหลายในการพัฒนาองค์การของตน เป็นหลักในการปฏิบัติที่ได้รับการปฐมนิเทศ จากประสบการณ์ที่สะสมมาเท่า ๆ กับจากปรัชญาความคิด มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสามารถปรับใช้ได้กับสหกรณ์หลากหลายประเภท ในหลากหลาย สถานการณ์ทั้งหมดนี้ต้องการการพิจารณาของนักสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมอีก เช่น ในประเด็นว่าด้วย คุณลักษณะแบบประชาธิปไตยขององค์การ บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ และการจัดสรรส่วนเกินที่เกิดขึ้น เหล่านี้เป็น “คุณภาพ” ที่จำเป็นมาก ที่จะทำให้การสหกรณ์เกิดดอกออกผล และเอกลักษณ์เฉพาะของสหกรณ์ตลอดจนขบวนการสหกรณ์เป็นสิ่งที่มีความค่าขึ้นมา.

หลักสหกรณ์สากล(เดิม) 1966

1. OPEN AND VOLUNTARY MEMBERSHIP
Membership of a co-operative society shall be voluntary and available without artificial restriction or any social, political, racial or religious discrimination to all persons who can make use of its services and are willing to accept the responsibilities of membership.
2. DEMOCRATIC CONTROL
Co-operative societies are democratic organisation, Their affairs shall be administered by persons elected or appointed in a manner agreed by the members and accountable to them. Members of primary societies shall enjoy equal rights of voting (one member one vote) and participation in decisions affecting their societies. In other than primary societies the administration shall be conducted on democratic basis in a suitable form.
3. LIMITED INTEREST ON CAPITAL
Share capital shall only receive a strictly limited rate of interest, if any.
4. EQUITABLE DISTRIBUTION OF SURPLUS
The economic results, arising out of the operations of a society belong to the members of that society and shall be distributed in such manner as would avoid one member gaining at the expense of others.
This may be done by decision of the members as follows :
by provision for development of the business of co-operatives;
by provision of common services ; or
by distribution among the members in proportion to their
transactions with the society.
5. COOPERATIVE EDUCATION
All co-operative societies shall make provision for the education of their members, officers and employees, and of the general public, in the principles and techniques of co-operation, both economic and democratic.
6. COOPERATION AMONG COOPERATIVES
All co-operative organisations, in order to best serve the interests of their members and their communities shall actively co-operate in every practical way with other co-operatives at local, national and international levels, having as their aim to achievement of unity of action by co-operators throughout the world.

September 1966
Vienna, AUSTRIA

Statement on the Co-operative Identity (1995)

Definition

A co-operative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common economic, social, and cultural needs and aspirations through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise.

Values

Co-operatives are based on the values of self-help, self-responsibility, democracy, equality, equity and solidarity. In the tradition of their founders, co-operative members believe in the ethical values of honesty, openness, social responsibility and caring for others.

Principles

The co-operative principles are guidelines by which co-operatives put their values into practice.

1st Principle: Voluntary and Open Membership

Co-operatives are voluntary organisations, open to all persons able to use their services and willing to accept the responsibilities of membership, without gender, social, racial, political or religious discrimination

2nd Principle: Democratic Member Control

Co-operatives are democratic organisations controlled by their members, who actively participate in setting their policies and making decisions. Men and women serving as elected representatives are accountable to the membership. In primary co-operatives members have equal voting rights (one member, one vote) and co-operatives at other levels are also organised in a democratic manner.

3rd Principle: Member Economic Participation

Members contribute equitably to, and democratically control, the capital of their co-operative. At least part of that capital is usually the common property of the co-operative. Members usually receive limited compensation, if any, on capital subscribed as a condition of membership. Members allocate surpluses for any or all of the following purposes: developing their co-operative, possibly by setting up reserves, part of which at least would be indivisible; benefiting members in proportion to their transactions with the co-operative; and supporting other activities approved by the membership.

4th Principle: Autonomy and Independence

Co-operatives are autonomous, self-help organisations controlled by their members. If they enter to agreements with other organisations, including governments, or raise capital from external sources, they do so on terms that ensure democratic control by their members and maintain their co-operative autonomy

5th Principle: Education, Training and Information

Co-operatives provide education and training for their members, elected representatives, managers, and employees so they can contribute effectively to the development of their co-operatives. They inform the general public - particularly young people and opinion leaders - about the nature and benefits of co-operation.

6th Principle: Co-operation among Co-operatives

Co-operatives serve their members most effectively and strengthen the co-operative movement by working together through local, national, regional and international structures.

7th Principle: Concern for Community

Co-operatives work for the sustainable development of their communities through policies approved by their members.

September 1995
Manchester England